



Den 16. juni 2022

Kommissorium for arbejdsgruppe om udvikling af klimamærke til fødevarer

Baggrund og formål

Fødevarerforbruget i de vestlige lande udgør i dag omkring 25 pct. af den samlede klimabelastning pr. person¹ og samtidig viser undersøgelser, at forbrugerne generelt har et stort ønske om at spise mere klimavenligt, men mangler vejledning i, hvordan de kan gøre. Der er samtidig en stigende efterspørgsel efter et nationalt klimamærke fra erhverv, detail og forbrugerorganisationer. Formålet med klimamærket er at gøre det lettere for forbrugerne at træffe et fødevarevalg med et lavere klimaaftryk og samtidig fremme virksomheders og landbrugets produktudvikling i en retning, der understøtter fødevareproduktion med lavere klimabelastning.

Rammer for arbejdet

I henhold til EU-lovgivningen kan der ikke indføres et obligatoriske klimamærke, da et sådan nationalt krav vil stride mod varernes fri bevægelighed i EU. Der lægges derfor i arbejdet med et nationalt klimamærke op til en frivillig mærkningsordning. I henhold til EU-lovgivningen, er der ikke noget til hinder for, at medlemsstaterne kan fastsætte regler for en sådan ordning, så længe mærkningen ikke vildleder forbrugerne, ikke strider mod eksisterende obligatoriske EU-krav om mærkning og ikke er til hinder for varernes fri bevægelighed i EU.

I marts 2022 forventes EU-Kommissionen at fremlægge et forslag til regulering af grønne anprisninger (green claims). Yderligere forventes der i 2024 at blive fremlagt initiativ fra EU-Kommissionen om en ramme for bæredygtighedsmærkning, som omfatter ernærings-, klima-, miljømæssige og sociale aspekter af fødevareproduktion.

Der vil i arbejdet med et nationalt klimamærke blive inddraget konklusioner, anbefalinger og eventuelle regler fra EU i forhold til model, datagrundlag og opgørelsesmetode. For at fremtidssikre datagrundlaget for et eventuelt klimamærke ift. EU-Kommissionens kommende lovgivning vedrørende grønne anprisninger, herunder Kommissionens metodegrundlag for "Product Environmental Footprint" (PEF) samt "Product Environmental Footprint Category Rules" (PEFCR), bør muligheden for, at datagrundlaget for klimamærket kan være PEF-kompatibelt undersøges. Analysen kan også indeholde

¹ Kilde: DTU Fødevareinstituttets rapport "Råd om bæredygtig sund kost – fagligt grundlag for et supplement til De officielle Kostråd, februar 2020.

en vurdering af alternative datasæt og opgørelsesmetoder. Dertil vil snitflader til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets øvrige arbejde med klimaaftryksberegninger og emissionsfaktorer skulle inddrages i arbejdet.

For et troværdigt og pålideligt klimamærke er det afgørende, at mærkets kriterier udarbejdes og opdateres ud fra et validt og egnet datagrundlag.

Udviklingen vil ske i tæt samarbejde med detailbranchen, fødevarerbranchen og forbrugerorganisationer, der har efterspurgt et statsligt initiativ, og med inddragelse af relevante eksperter og forskere.

Organisering

Fødevarestyrelsen etablerer en arbejdsgruppe, der skal bidrage med synspunkter og erfaringer ift. klimamærkning. Arbejdsgruppen kan ligeledes drøfte og anbefale supplerende tiltag, der ligger i forlængelse af et klimamærke. Arbejdsgruppens anbefalinger vil indgå i beslutningsgrundlaget for en politisk beslutning om evt. indførelse af et klimamærke og dets tilhørende metode.

Arbejdsgruppen nedsættes med følgende repræsentation:

Fødevarestyrelsen (formand), Salling Group, COOP, DSK, Forbrugerrådet Tænk, DE, L&F, DI, Økologisk Landsforening, Danmarks Naturfredningsforening, Mærkevareleverandørerne, FødevarerDanmark, Plantebranchen, Bryggeriforeningen, Foreningen Fiskebranchen og Bager og Konditormestre i Danmark. Desuden vil Fødevarerministeriets departement, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets departement og Energistyrelsen deltage i arbejdsgruppemøderne.

Fødevarestyrelsen sekretariatsbetjener arbejdet og forbereder arbejdsgruppemøder og materiale til drøftelse, samt indhenter det nødvendige vidensgrundlag hos vidensinstitutioner. Fødevarestyrelsen udarbejder materiale til brug for drøftelserne. Fødevarestyrelsen står ligeledes for at inddrage øvrige interessenter. Det kan f.eks. ske ved afholdelse af en eller flere workshops.

Proces

Arbejdet i arbejdsgruppen igangsættes Q2 i 2022, med henblik på at afdække interessenternes synspunkter og erfaringer vedrørende et frivilligt klimamærke til fødevarer, herunder karakteren af mærket og dets kriterier.

Fødevarestyrelsen igangsætter et forberedende arbejde, hvor datagrundlaget for et eventuelt klimamærke udvikles. I Q2 bestiller Fødevarestyrelsen en analyse for at kvalificere, hvilke datasæt(s), der eventuelt kan anvendes til et dansk klimamærke. Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet har en koordinerende funktion i forhold til klimaopgørelser generelt og et ansvar for de metodiske overvejelser bag. Derfor inddrages de løbende i arbejdet.

I Q4 2022 fremsendes arbejdsgruppens anbefalinger til en klimamærkningsmodel til Fødevarerministeren. I anbefalinger kan også indgå eventuelle udviklingsbehov relateret til datagrundlag og opgørelsesmetode.

Nedenfor ses en foreløbig tidsplan for arbejdet.

Tidspunkt	Temaer til drøftelse og aktiviteter i arbejdsgruppen	Materiale til arbejdsgruppen
-Q2 2022	Indledende drøftelse med interessenter om forventninger og erfaringer med klimamærkning, herunder fordele og ulemper ved forskellige modeller.	Opsamling af forskellige modeller for klimamærkning, fordele og ulemper.
Q3 2022	Drøftelse af eksisterende klimafaglige datagrundlag, opgørelsesmetoder og udviklingsbehov.	Analyse af eksisterende datasæt og opgørelsesmetoder samt udviklingsbehov – indledende resultater.
Q3 2022	Indledende drøftelse af model for klimamærkning og fastsættelse af denne.	Vurdering af forskellige modeller for klimamærkning, fordele og ulemper.
Q4 2022	Endelig drøftelse af eksisterende klimafaglige datagrundlag, opgørelsesmetoder og udviklingsbehov.	Analyse af eksisterende datasæt og opgørelsesmetoder samt udviklingsbehov – endelige resultater.
Q4 2022	Drøftelse af kriterier for klimamærket Igangsættelse af arbejde om grafisk identitet.	Vurdering af mulige måder til fastsættelse af kriterier, fordele og ulemper.
Q4 2022	Oplæg til endeligt beslutningsgrundlag.	Forslag til beslutningsgrundlag, inkl. model for klimamærkning, kriterier, udviklingsbehov for datagrundlag og opgørelsesmetode, procesplan.